

УДК 94"1919/1920"

DOI <https://doi.org/10.24919/2312-2595.14/56.7>

Лідія БІЛІЧЕНКО

магістр історії, випускник, Чорноморський національний університет імені Петра Могили, вул. 68 Десантників, 10, м. Миколаїв, Україна, індекс 54003 (bilichenko.lidia@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5547-9248>

Бібліографічний опис статті: Біліченко, Л. (2023). Діяльність Надзвичайних Дипломатичних Місій УНР у країнах Скандинавії (1919–1920 рр.). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*, 14(56), 64–71, doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.14/56.7>

ДІЯЛЬНІСТЬ НАДЗВИЧАЙНИХ ДИПЛОМАТИЧНИХ МІСІЙ УНР У КРАЇНАХ СКАНДИНАВІЇ (1919–1920 РР.)

Анотація. Мета статті – дослідження діяльності Надзвичайної Дипломатичної Місії УНР у країнах Скандинавії протягом 1919–1920 рр. **Методологія дослідження.** Методологічною базою роботи є принципи історизму, об'єктивності, системності, науковості, всебічності та конкретності. Їх сукупне застосування дозволило розглядати досліджувані процеси та явища згідно з динамікою їхнього розвитку, абстраговано від індивідуальних поглядів і переконань, намагаючись досягти максимально повного та різнопланового розкриття заявленої проблеми. Вище перераховані принципи й підходи є універсальними засадами будь-якого наукового дослідження, тому застосовуються комплексно у всій роботі. На їх основі була сформована відповідна методологічна база, в якій поєднуються загальнонаукові, міждисциплінарні та спеціально-історичні методи пізнання. **Наукова новизна.** На сьогоднішній момент у вітчизняній історичній науці немає узагальнюючих робіт з такої тематики у консолідованому вигляді, із широкою ретроспективною огляду інформації, в яких розкривається діяльність Надзвичайної Дипломатичної Місії УНР у Скандинавії протягом 1919–1920 рр. **Висновки.** Із залученням архівних джерел та з використанням методологічної бази у статті досліджується діяльність Надзвичайних Дипломатичних Місій у Швеції, Норвегії та Данії протягом 1919–1920 рр. Встановлено, що діяльність Місії була зосереджена головним чином у інформаційній сфері. Зокрема, голови Місії звітували з безпосередніх джерел або ж зі світової преси перед Міністерством закордонних справ про політичну ситуацію у світі. Також посли офіційно передавали урядові звернення іноземців стосовно гуманітарної допомоги українців, реалізації різних проєктів тощо. Через те, що великої політичної діяльності через мале значення Швеції, Норвегії та Данії у загальносвітовій політиці Місії розвинути не могли, велику частину інформаційної роботи виконували самі голови Місій.

Ключові слова: Надзвичайна Дипломатична Місія, Скандинавія, Швеція, Норвегія, Данія, Фінляндія, Директорія УНР, міжнародні відносини, зовнішня політика, дипломатія.

Lidiia BILICHENKO

Master of History, Graduate, Petro Mohyla Black Sea National University, 10, 68 Desantnykiv str., Mykolaiv, Ukraine, postal code 54003 (bilichenko.lidia@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5547-9248>

To cite this article: Bilichenko, L. (2023). Diialnist Nadzvychainykh Dyplomatychnykh Misii UNR u krainakh Skandynavii (1919–1920 rr.) [Activities of Extraordinary Diplomatic Missions of the UNR in the countries of Scandinavia (1919–1920)]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia Istoriiia – Problems of Humanities. History Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 14(56), 64–71, doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.14/56.7> [in Ukrainian].

ACTIVITIES OF EXTRAORDINARY DIPLOMATIC MISSIONS OF THE UNR IN THE COUNTRIES OF SCANDINAVIA (1919–1920)

Summary. *The purpose of the study is to study the activities of the Extraordinary Diplomatic Mission of the Ukrainian People's Republic in the Scandinavian countries during 1919–1920. Research methodology.* The methodological basis of the work is the principles of historicism, objectivity, systematicity, scientificity, comprehensiveness and specificity. Their collective application made it possible to consider the researched processes and phenomena according to the dynamics of their development, abstracted from individual views and beliefs, trying to achieve the most complete and diverse disclosure of the stated problem. The principles and approaches listed above are universal principles of any scientific research, therefore they are applied comprehensively in the entire work. Based on them, an appropriate methodological base was formed, which combines general scientific, interdisciplinary and special-historical methods of cognition. **Scientific novelty.** At the moment, in the national historical science, there are no generalizing works on this topic in a consolidated form, with a broad retrospective review of information, which reveal the activities of the Extraordinary Diplomatic Mission of the Ukrainian People's Republic in Scandinavia during 1919–1920. **Conclusions.** And with the involvement of archival sources and the use of a methodological base, the article examines the activities of the Extraordinary Diplomatic Missions in Sweden, Norway and Denmark during 1919–1920. It is established that the activities of the Mission were concentrated mainly in the information sphere. In particular, the Heads of Missions reported to the Ministry of Foreign Affairs about the political situation in the world from direct sources, namely from the world press. Also, the ambassadors officially handed over to the government the appeals of foreigners regarding humanitarian aid to Ukrainians, the implementation of various projects, etc. Due to the fact that the Missions could not develop large-scale political activities due to the small importance of Sweden, Norway and Denmark in global politics, a large part of the information work was carried out the heads of the Missions themselves.

Key words: Extraordinary Diplomatic Mission, Scandinavia, Sweden, Norway, Denmark, Finland, UNR Directory, international relations, foreign policy, diplomacy.

Постановка проблеми. Протягом 1919–1920 рр. уряд Директорії УНР робив усе можливе, аби вибороти самостійність та незалежність України від іноземних держав, головним чином від більшовицької Росії. Одним із інструментів цього стало встановлення дипломатичних зносин з іноземними країнами, у тому числі з державами Скандинавії. Насамперед Данія, Швеція та Норвегія цікавили Українську Державу як економічні партнери. Задля цього на початку січня 1919 р. були засновані Надзвичайні Дипломатичні Місії, за допомогою яких протягом 1919–1920 рр. зазначені країни надавали гуманітарну допомогу постраждалим українським регіонам через Червоний Хрест, реалізовували проєкт відкриття інтернатів для українських дітей-сиріт та допомогли розквартирувати у Данії 80 українських вояків-перебіжчиків з Німеччини.

Аналіз досліджень. Серед дослідників, які безпосередньо займалися цим питанням, можна назвати О. Коваль (Коваль, 2022: 135–143) та О. Малюту (Малюта, 2020: 71–101), які у своїх роботах досліджували Діяльність Дипломатичних Місій у Швеції та Данії. Окремо слід виділити й науковців Д. Веденєєва (Веденєєв, 1997: 79–89), В. Веригу (Верига, 1998: 523), І. Дацківа, (Дацків, 2014: 22–25) І. Матяш (Матяш, 2021: 40–49), у працях яких висвітлюється зовнішня політика періоду Директорії УНР.

Мета дослідження – висвітлення діяльності Надзвичайної Дипломатичної Місії УНР у країнах Скандинавії протягом 1919–1920 рр.

Виклад основного матеріалу. 13 січня 1919 р. наказом Міністерства закордонних справ Директорії УНР була заснована Надзвичайна Дипломатична Місія УНР у Швеції та Норвегії. З повідомленням пану Міністру закордонних справ УНР Місія наголошувала на тому, що вона була сформована виключно з бувшої Місії Української Держави гетьманського періоду, а наказом від 17 січня 1919 р. голові місії у Швеції та Норвегії доручено керувати і справами посольства у Фінляндії. Головою Місії було призначено дипломата К. Лоського (див. рис. 1). До Голови Дипломатичної Місії УНР зголошувалися і торговельні фірми, аби зав'язати торговельні зносини з Україною. Були пропозиції й на виділення товарів у кредит.

Рис. 1. Особиста фотокартка Костя Лоського

Джерело: ЦДАВО. Ф. 3513. Опис. 1. Спр. 2. Арк. 10

К. Лоський прибув до Стокгольма наприкінці лютого – на початку березня 1919 р. Зокрема, 5 березня 1919 р. у листі № 7 до Міністра закордонних справ УНР голова Дипломатичної Місії звітував про те, що днем раніше він представився Міністрові закордонних справ Швеції п. Гелльнерові (Коваль, 20: 137).

У дипломатичному паспорті К. Лоського зазначалося, що: «Правительство Української Народної Республіки сим подає до відома всім, що власник цього дійсно є Кость Лоський – Голова Надзвичайної Дипломатичної Місії Української Народної Республіки в Швеції і Норвегії і тому просить Високі Правительства чужоземних держав і пропонує кожному, до кого це може відноситись, а військовим і цивільним установам Української Народної Республіки наказує, щоби власникові цього не тільки не чинено ніяких перепон при переїзді, чи проживанню повсюди, але щоби були вжиті заходи для оказання йому всякої допомоги.

Паспорт цей видається в цілях установлення ідентичності особи, а також для уможливлення вільного переїзду в чужоземні держави, що підписами та приложенням Державної печатки стверджується» (ЦДАВО. Ф. 3513. Опис. 1. Спр. 2. Арк. 11).

У складі Надзвичайної Дипломатичної Місії УНР у Швеції та Норвегії також перебували такі особи:

- радник доктор Микола Галушинський, якого було призначено на цю посаду міністерством від 17 січня 1919 р. з посади секретаря українського посольства у Фінляндії;
- секретар Йосип Майданюк, якого призначено на виконання обов'язків по цій посаді від 13 січня 1919 р. з посади аташе українського посольства у Фінляндії;
- аташе Володимир Суховецький, який прибув у складі бувшої місії Української Держави на посаді перекладача і якого міністерством було залишено у складі місії УНР без означення посади, чому головою місії від 20 квітня 1919 р. за № 5 було встановлено числити Суховецького на посаді аташе (ЦДАВО. Ф. 3513. Опис. 1. Спр. 2. Арк. 1).
- канцелярський урядовець Василь Кучабський, якого прийнято на цю посаду згідно з наказом від 29 березня 1919 р. строком від 1 квітня 1919 р. (ЦДАВО. Ф. 3513. Опис. 1. Спр. 1. Арк. 4). Зберігся лист голови Місії до Міністра закордонних справ про рекомендацію Василя Кучабського на посаду канцелярського урядовця Місії, у якому зокрема йшлося: «Маю честь порекомендувати Вам, Високошановний Пане Міністре, бувшого урядовця моєї Місії пана Василя Кучабського, як людину дуже порядну, енергійну, чесну і здібну, яка цілком підійде до всякого доручення, де треба виявити сміливість, розум і енергію» (ЦДАВО. Ф. 3513. Опис. 1. Спр. 2. Арк. 2);
- канцелярський урядовець Івга Прокоф'єва, яку було призначено до виконання своїх обов'язків наказом від 13 січня 1919 р.

Зі згаданих вище осіб секретар завідував канцелярією і зносинами з місцевою пресою. Урядовець Івга Прокоф'єва завідувала веденням грошових книг і касою (ЦДАВО. Ф. 3513. Опис. 1. Спр. 2. Арк. 1).

Склад Місії не був постійним і періодично змінювався. Так, Наказом від 30 серпня 1919 р. Міністром закордонних справ В. Темницьким було звільнено Й. Майданюка, який був, крім іншого, автором перекладів на шведську мову. З кінця березня і до 26 липня 1919 р. у складі Місії рахувався син Глави – І. Лоський, учасник бою під Крутами, а згодом співробітник Міністерства закордонних справ УНР. Наказом Міністерства Закордонних Справ УНР від 20 вересня 1919 р. В. Оренчука, генерального консула УНР у Мюнхені, було призначено секретарем Місії, але він так і залишився в Мюнхені через сімейні обставини (Коваль, 20: 137).

Окремого інформаційного бюро при Місії не було через те, що майже вся діяльність Місії носила виключно інформаційний характер. Через те, що великої політичної діяльності через мале значення Швеції і Норвегії в загальносвітовій політиці Місія розвинути не могла, велику частину інформаційної роботи виконував сам голова Місії К. Лоський. Справа інформації була поставлена у Місії ось як: все, що приходило до Місії з пресових бюро українських у Відні, Берліні, Парижі, розглядалося та перекладалося негайно, а потім передавалося до телеграм-бюро у Стокгольмі, яке надсилало це все до газет. Також у канцелярії щоденно отримували місцеві і європейські часописи, з яких витинали все, що пов'язано з Україною, причому найбільш важливе перекладалося на українську мову і розсилалося до всіх українських Місій в іноземних країнах (ЦДАВО. Ф. 3513. Опис. 1. Спр. 2. Арк. 38).

Штатна платня урядовцям у карбованцях була така: радник – 5250 карб., секретар – 3900 карб., аташе – 3175 карб., канцелярський урядовець – 1775 карб. (ЦДАВО. Ф. 3513. Опис. 1. Спр. 2. Арк. 1).

Щодо Дипломатичної Місії у Данії, то 14 січня 1919 р. уряд Директорії УНР призначив Д. Левицького виконувати обов'язки голови Надзвичайної Дипломатичної Місії УНР у Данії (ЦДАВО. Ф. 3542. Опис. 1. Спр. 1. Арк. 1). На посаду радника Місії призначили Володимира Соловія (за фінансовими документами від 1 лютого 1919 р.), національно свідомого випускника вищої агрономічної школи в Англії. Він кілька місяців до того перебував у Данії, знав англійську та німецьку мови. Урядовцями місії були Марійка Донцова та Емілія Паньків (від 15 січня 1919 р.). Аташе Надзвичайної Дипломатичної Місії УНР у Данії стали мистецтвознавець Олександр Лагутенко (від 15 січня) та Володимир Паньків (від 25 лютого 1919 р.). Урядовцем-журналістом Надзвичайної Дипломатичної Місії УНР у Данії був Дмитро Бузько (від 19 лютого 1919 р.), канцеляристом – Карла Крісбенсен (ймовірно, від серпня 1919 р.). Велику роль відведено торговим відносинам. Це засвідчило призначення з відповідними легітимаціями при місії агента міністерства торгівлі та промисловости УНР у Копенгагені фахового торгового аташе Самуеля Аківісона (Аківізона), який напередодні Української національної революції був завідувачем київської міської контори експортно-імпортного Товариства звільнення від мит товарів та поштових посилок, мав багаторічні зв'язки із Данією (Малюта, 2020: 74–75).

На канцелярські витрати Місії було виділено 3 000 карб., що значило 700 данських крон. Для утримання помешкання було надано 3250 карб. щомісячно, а для покупки данських часописів – 30 000 карб. на 4 місяці (ЦДАВО. Ф. 3542. Опис. 1. Спр. 1. Арк. 2).

У 1919 р. у Данії жило 80 вояків, переважно перебіжчиків з Німеччини, бранців-українців. За підтримки данського уряду посольство УНР у Данії на шість місяців розмістило їх на вигідних умовах розквартирування при зразкових господарствах і молочарнях. Усі бранці-українці хотіли якнайскоріше повернутися в Україну. Зважаючи на транспортні труднощі, вони жили у доволі вигідних умовах, мали нагоду багато чого повчитись, що б знадобилось після їх повернення в Україну (Малюта, 2020: 73).

23 січня 1920 р. голова Дипломатичної Місії у Данії Д. Левицький доповідав Міністру закордонних справ УНР про політичну ситуацію серед провідних держав. Так, він писав, що: «...Вже в перші місяці нового року виявилось, що головним завданням цього року буде у країн Антанти розв'язка російського питання. Після розмов, котрі я мав з англійцем Джорджем

Ландсбері, визначним членом англійської робітничої партії та шеф-редактором одного з британських часописів, а також з деякими росіянами, які перебували у Данії, я зробив наступні висновки: Англія дуже занепокоєна агресивним наступом більшовиків на Азію, Персію, Месопотамію, а потім в Індію, перейшла до переконання, що по розбиттю Колчака і Денікіна одинокою опорою можуть бути тільки держави бувшої Російської імперії...» (ЦДАВО. Ф. 3542. Опис. 1. Спр. 1. Арк. 10).

Однак з часом утримувати дві Місії у Скандинавії стало дуже затратно. Так, видатки на канцелярію, видатки на помешкання та видатки на пресу не були покриті станом на початок 1920 р. Надзвичайною Дипломатичною Місією у Данії. Скромне помешкання Місії коштувало зі світлом, опалом та прислугою 1500 крон данських щомісячно. Кредит на 4 місяці був теж остаточно вичерпаний (ЦДАВО. Ф. 3542. Опис. 1. Спр. 1. Арк. 39).

У листі до Міністра закордонних справ голова Дипломатичної Місії УНР у Швеції і Норвегії К. Лоський підкреслив, що: «...я вже докладавав бувшому Міністру закордонних справ Темницькому про зайвість утримання такої бідній державі, як наша, двох Місій – в Данії і окремо в Швеції і Норвегії, в той час, коли Болгарія має одну лишень Місію для всієї Скандинавії в Стокгольмі, Греція також одну в Копенгагені, Швейцарія обмежується тим, що всю Скандинавію обслуговує посольство у Берліні. Всі скандинавські країни по інтересам своїм так мало відрізняються одна від одної, що одна Місія у Стокгольмі, як в центрі, цілком вистачить...» (ЦДАВО. Ф. 3513. Опис. 1. Спр. 2. Арк. 12).

Наказом Директорії УНР від 16 березня 1920 р., підписаним С. Макаренком і Ф. Шевцом, членами Високої Директорії, було з'єднано дві Надзвичайні Дипломатичні Місії в одну Місію і установлено для неї окремі штати у сумі 74 000 гривні (ЦДАВО. Ф. 3513. Опис. 1. Спр. 2. Арк. 48).

Під час свого візиту до Данії К. Лоський мав зустріч із представниками Червоного Хреста Норвезького і Шведського, які були зацікавлені санітарним становищем в Україні, після того, як витяги з доповіді голови швейцарської санітарної Місії в Україні у 1919 р. майора Ледеррея були надруковані у місцевій газеті. Окремі члени Норвезького і Шведського Червоного Хреста просили Костя Лоського подати їм докладні матеріали про санітарне становище в Україні та виказували думку про можливість допомоги посилками та матеріалом санітарної Місії, висловлювали побажання підняти це питання у відповідних комітетах і т.п. Так, наприклад, шведський посол у Норвегії барон Рамель висловив велику симпатію до України і просив документальні матеріали, аби говорити про це з головою Шведського Червоного Хреста принцем Карлом Шведським. Крім того, голова Норвезького Червоного Хреста пан Гейердаль і віце-президент Комітету Червоного Хреста у Данії пан Кейлгау говорили про можливість допомоги санітарним матеріалом і також просили докладні відомості стосовно того, до кого можна звернутися стосовно цього питання. Своєю чергою голова Дипломатичної Місії УНР у Скандинавії Кость Лоський надав документи у вигляді доповіді майора Ледеррея, голови швейцарської санітарної Місії в Україні у 1919 р. На це норвезькі, шведські і датські представники дали зрозуміти, що добре було б, якби українські власті офіційно звернулися до норвезького і шведського Червоних Хрестів, де вже буде підготовлено ґрунт, з проханням про санітарну поміч Україні. Про це Кость Лоський одразу сповістив український уряд (ЦДАВО. Ф. 3513. Опис. 1. Спр. 2. Арк. 14).

Зрештою, у подальшому Україна отримала санітарну допомогу від Шведського Червоного Хреста, з приводу чого уряд УНР надіслав листа принцу Карлу Шведському, у якому йшлося, що: «Уряд Республіки з найбільш глибоким признанням констатує, що дружні зносини минулого не забуті шведським народом, і він надзвичайно зворушений тим актом, що Ваша Високість, як Президент Комітету Шведського Червоного Хреста зволили зробити.

Уряд Республіки зі свого боку просить Вашу Високість зволити прийняти його найщирішу подяку за санітарні матеріали, що так доброзичливо були даровані Вашої Високості.

Ця гуманна допомога тим доцільніша, що прийшла в час найтяжчих страждань Уряду Республіки і її Армії, яка захищала цілу Європу від більшовицької руйнуючої навали...» (ЦДАВО. Ф. 3513. Опис. 1. Спр. 2. Арк. 59).

Дуже важливою подією в українсько-скандинавських відносинах став виступ на Національному Конгресі Жіночих Національних Рад 8–18 вересня 1920 р. у Копенгагені Ганни Чикаленко, представниці українського уряду, яка доповідала зокрема і про санітарне становище в Україні. Потрібно відзначити, що з усіх жіночих організацій Інтернаціональна Рада Жінок була найбільш стара організація, найбільш впливова і найбільш консервативна (ЦДАВО. Ф. 3513. Опис. 1. Спр. 2. Арк. 18).

Між делегатами на конгресі перебувала і пані Тора Даугторд, редакторка данського журналу «Сучасна жінка». Зокрема, члени цієї газети мали на думці прийти на поміч таким державам, як Естонія, Україна, Латвія, і допомогти їм організувати захисти і школи для дітей-сиріт, які не мали ні хати, ні родини. До них зверталися данці, лікарі, учителі та хлібороби, які прагнули допомогти цим країнам. Данський проєкт виглядав так: набрати коло сотні дітей від 5 до 12 років, яких одразу почали вчити хліборобства, садівництва, ремесел і виховувати їх у дусі рівності і братерства. Для реалізації цієї цілі Тора Даугторд звернулася до очільника Надзвичайної Дипломатичної Місії УНР у Швеції та Норвегії Костя Лоського з проханням про допомогу. Зрештою Кость Лоський передав звернення до українського уряду (ЦДАВО. Ф. 3513. Опис. 1. Спр. 2. Арк. 23).

У Швеції до служби в українській армії зголосився граф Й. Дуглас Гамільтон, член однієї з найстаріших шведських родин. У Першій світовій війні він був у французькому генеральному штабі і числився спеціалістом з авіації.

Данський літературознавець, перший дослідник творчості Т. Шевченка Георг Моріс Кохен Брандес висловлював Україні найщиріший вияв пошани й відзначав, якою високою мірою симпатизував українцям у їхній боротьбі за самостійність, вважаючи великою кривдою дії з боку Росії та Антанти. Г. Брандес дописував до українського тижневика, який видавали понад тридцятьма числами в Данії. Відомий данський поет Тор Лянге зробив переклад данською мовою української пісні «Стоїть явір над водою» (Малюта, 2020: 74).

До Голови Дипломатичної Місії УНР зголошувалися і торговельні фірми, аби зав'язати торговельні зносини з Україною. Були пропозиції й на виділення товарів у кредит. Голова Місії всі ці пропозиції відсилав до Христофора Варановського, президента українських кооператив, котрий мешкав у Берліні (ЦДАВО. Ф. 3513. Опис. 1. Спр. 2. Арк. 49).

23 жовтня 1920 р. через стан свого здоров'я голова Місії К. Лоський прохав український уряд через те, що він не може переносити скандинавський тамтешній клімат, перемістити його послом в одну з країн середньої або південної Європи. Однак, поки зазначене питання вирішувалося, Кость Лоський і надалі виконував обов'язки голови Дипломатичної Місії у Швеції, Норвегії та Данії (ЦДАВО. Ф. 3513. Опис. 1. Спр. 2. Арк. 34).

Від'їжджаючи зі Стокгольма, К. Лоський повідомив Міністерству закордонних справ Швеції, що тимчасовим повіреним у справах залишається перший секретар Е. Козій, який до того обіймав посаду першого секретаря посольства УНР у Німеччині та щойно був переведений до шведської столиці. Втім у цей час Місія вже остаточно позбулася свого призначення, а її ділова активність, судячи з обсягу документообігу, після піку в квітні 1919 року поступово занепадала.

Військова поразка УНР у листопаді 1920 р. призвела до переходу її державних структур в еміграцію. Тоді ж Директорія УНР в екзилі зосередила свої зусилля на пропаганді державницьких прав перед Лігою Націй та іншими міжнародними організаціями й форумами (Коваль, 20: 140–141).

Висновки. Таким чином, діяльність Надзвичайних Дипломатичних Місій у Швеції, Норвегії та Данії протягом 1919–1920 рр. була зосереджена здебільшого в інформаційній сфері. Зокрема, голови Місій звітували з безпосередніх джерел або ж зі світової преси перед Міністерством Закордонних Справ про політичну ситуацію у світі. Також послали офіційно передавали урядові звернення іноземців стосовно гуманітарної допомоги українців, реалізації різних проєктів т. п. Окремого інформаційного бюро при Місіях не було через те, що майже вся діяльність Місій носила виключно інформаційний характер. Через те, що великої політичної

діяльності через мале значіння Швеції, Норвегії та Данії в загальносвітовій політиці Місії розвинути не могли, велику частину інформаційної роботи виконували самі голови Місії. Справа інформації була поставлена у Місіях ось як: все, що приходило до Місії з пресових бюро українських у Відні, Берліні, Парижі, розглядалося та перекладалося негайно, а потім передавалося до телеграм-бюро у Стокгольмі, яке надсилало це все до газет. Також у канцелярії щоденно отримували місцеві і європейські часописи, з яких витинали все, що пов'язано з Україною, причому найбільш важливе перекладалося на українську мову і розсилалося до всіх українських Місій в іноземних країнах.

Джерела та література

- Веденєв, Д.** (1997). Становлення зовнішньополітичної служби України періоду Центральної Ради. *Український історичний журнал*. С. 79–89.
- Верига, В.** (1998). Визвольні змагання в Україні: 1913–1923: у 2 т. Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Т. 1. 523 с.
- Дацків, І.** (2014). Українська дипломатія доби Директорії УНР: персоналії, статус, функції. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія «Історія»*. Вип. 2. Ч. 3. С. 125–135.
- Дацків, І.** (2014). Утворення системи дипломатичних представництв і місій Української Народної Республіки. *Мандрівець*. С. 22–25.
- Коваль, О.** (2022). Діяльність Дипломатичної Місії УНР у Швеції: взаємодія без визнання. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія «Історичні науки»*. Том 33 (72) № 3. С. 135–143.
- Малюта, О.** (2020). Міжнародне економічне й політичне співробітництво Української Народної Республіки та Королівства Данії (1919–1921 роки). *Наукові зошити історичного факультету Львівського університету*. Випуск 21. С. 71–101.
- Матяш, І.** (2021). Архівні інформаційні ресурси в умовах пандемії: до питання про створення інформаційного ресурсу «Місяця пам'яті української дипломатії». *Історико-культурна спадщина: збереження, доступ, використання : монографія / відп. Ред. І. Тюрменко*. Київ : НАУ. С. 40–49.
- Центральний державний архів вищих органів влади та управління України.** Ф – 3513. Оп. 1. Спр. 1.
- Центральний державний архів вищих органів влади та управління України.** Ф – 3513. Оп. 1. Спр. 2.
- Центральний державний архів вищих органів влади та управління України.** Ф – 3542. Оп. 1. Спр. 1.

References

- Vedeniev, D.** (1997). Stanovlennia zovnishnopolitychnoi sluzhby Ukrainy periodu Tsentralnoi Rady [Formation of the foreign policy service of Ukraine during the period of the Central Rada]. *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal*. Pp. 79–89 [in Ukrainian].
- Veryha, V.** (1998). Vyzvolni zmahannia v Ukraini: 1913–1923: u 2 t. [Liberation competitions in Ukraine: 1913–1923: in 2 volumes]. Lviv: In-t ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy. T. 1. 523 p. [in Ukrainian].
- Datskiv, I.** (2014). Ukrainska dyplomatiia doby Dyrektorii UNR: personalii, status, funktsii [Ukrainian diplomacy of the time of the UNR Directory: personalities, status, functions]. *Naukovi zapysky Ternopil'skoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Seriya "Istoriia"*. Vyp. 2. Ch. 3. Pp. 125–135 [in Ukrainian].
- Datskiv, I.** (2014). Utvorennia systemy dyplomatychnykh predstavnytstv i misii Ukrainskoi Narodnoi Respubliky [Formation of the system of diplomatic missions and missions of the Ukrainian People's Republic]. *Mandrivets*. Pp. 22–25 [in Ukrainian].
- Koval, O.** (2022). Diialnist Dyplomatychnoi Misii UNR u Shvetsii: vzaiemodiia bez vyznannia [Activities of the UNR Diplomatic Mission in Sweden: interaction without recognition]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernad'skoho. Seriya: Istorychni nauky. Tom 33 (72) № 3*. Pp. 135–143 [in Ukrainian].
- Maliuta, O.** (2020). Mizhnarodne ekonomichne y politychne spivrobitnytstvo Ukrainskoi Narodnoi Respubliky ta Korolivstva Danii (1919–1921 roky) [International economic and political cooperation between the Ukrainian People's Republic and the Kingdom of Denmark (1919–1921)]. *Naukovi zoshyty istorychnoho fakultetu Lvivskoho universytetu*. Vypusk 21. Pp. 71–101 [in Ukrainian].

- Matiash, I.** (2021). Arkhivni informatsiini resursy v umovakh pandemii: do pytannia pro stvorennia informat-siinoho resursu «Mistsia pamiaty ukrainskoi dyplomatii» [Archival information resources in the condi-tions of the pandemic: on the issue of creating an information resource “Memorial Places of Ukrainian Diplomacy”]. Istoryko-kulturna spadshchyna: zberezhennia, dostup, vykorystannia: monohrafiia / vidp. Red. I. Tiurmenko. Kyiv: NAU. Pp. 40–49 [in Ukrainian].
- Tsentrалnyi derzhavnyi arkhiv vyshchых orhaniv vlady ta upravlinnia Ukrainy** [The Central State Archive of Higher Authorities and Administration of Ukraine]. F – 3513. Op. 1. Spr. 1 [in Ukrainian].
- Tsentrалnyi derzhavnyi arkhiv vyshchых orhaniv vlady ta upravlinnia Ukrainy** [The Central State Archive of Higher Authorities and Administration of Ukraine]. F – 3513. Op. 1. Spr. 2 [in Ukrainian].
- Tsentrалnyi derzhavnyi arkhiv vyshchых orhaniv vlady ta upravlinnia Ukrainy** [The Central State Archive of Higher Authorities and Administration of Ukraine]. F – 3542. Op. 1. Spr. 1 [in Ukrainian].

*Стаття надійшла до редакції 19.08.2023 р.
Стаття рекомендована до друку 20.09.2023 р.*